precipitati Sub noibus igit' iſtoꝝ
q̄nq; ſtatuit melchiades papa pre
dictos q̄tuor honorari ⁊ q̄tuor co
ronatos vocari ante ſc; quā eorū
nomina repererūt Et licet poſtmo
dum eorū nomina reperta fuerint.
vſus tamē obtinuit vt quatuor co
ronati deinceps vocarentur.

De ſancto Theodoro

Theodor' in vrbe marmari
tanoꝝ.ſub dyocleciano et
maximiāo martiriū paſſus
eſt Cui preſes cū diceret ꝙ ſacrifi
caret et p̄ſtinā miliciā reciperet.re
ſpondit theodor' Ego milito dn̄o
deo meo et filio eius ih̄u xp̄o. Cui
p̄ſes Ergo deus tuus filiū hz! Cui
theodor' Etiā Ad quē p̄ſes. Poſ
ſem' eū cognoſcere! Et theodorus
Eū vtiq; poteſtis cognoſcere et ad
eū accedē. Datis igit' inducijs the
odoro vt ſacrificaret. templū Mar
tis noctu ſanct' introiuit ⁊ igne ſup
poſito totum illud incendit Qui a
quodā q̄ hoc vidit accuſat' in car
cerē vt ibi fame moreret' recluſus ē
Cui dn̄s apparēs dixit Cōfide ſer
ue me' theodore q2 ego tecū ſum
Tūc turba multa dealbatoꝝ viro
rū clauſo hoſtio ad eū veniens. cū
eo pſallere cepit Qd videtes cuſto
des territi fugerūt Cū āt inde edu
ctus fuiſſet et ad ſacrificia inuitare
tur ait Si carnes meas igne crema
ueris et varijs cōſummas ſupplicijs
donec fuerit ſpūs in naribus meis
nō negabo deū meū Tūc ad prece
ptū p̄ſidis in ligno ſuſpendit' et vn
gulis ferreis tā crudeliter latēa ei'
radunt' vt etiā ei' coſte nudarent'.
Ad ꝙ p̄ſes. vis theodore nobiſcū
eſſe aut cū xp̄o tuo! Cui ille cū xp̄o
meo et fui et ſū et ero Tūc iuſſus eſt
igne cremari in quo q̄dē igne ſpi
ritum emiſit. ſed tamē eius corpus
ab igne illeſum permanſit.

De nomine

Martinus q̄i martē tenens
id eſt bellū cōtra vicia id eſt
peccata Uel martin' q̄i martirum
vnus. Fuit eni martir ſaltē volūta
te et carnis mortificatiōe Uel mar
tin' interp̄tat' irritās vel ꝓuocans
ſeu dn̄ans Ipe nanq; ꝑ meritū ſue
ſanctitatis irritauit dyabolū ad in
uidiā. ꝓuocauit deū ad miam. dn̄a
tus eſt carni ſue ꝑ maceratiōnē cō
tinuā Cui.ſ.carni ratio ſiue aīmus
dn̄ari d;. vt dicit dyon.in ep̄la ad
demophilū Sicut dn̄at' dn̄s ſeruo
aut pr̄ filio. aut ſenior laſciuo iuuē
culo.ſic ratio carni Ei' vitā ſeuer'
cognomēto ſulpicius diſcipul' ſc̄ti
martini quē gēnadius inter viros
illuſtres cōnumerat ſcripſit.

De ſancto Martino

Martinus ſabbarie pānoni
oꝝ opido oriundus ſed in
tra ytaliam papie alit' cū
patre ſuo tribuno militum ſub con
ſtantio et iuliano ceſare militauit.
Non tamen ſponte. quia ab infan
tia diuinitus inſpiratus cum eſſet
annoꝝ duodecim inuitis parenti
bus ad eccleſiam confugit et cathe
cuminū ſe fieri poſtulauit et ex tūc
heremum intraſſet niſi carnis infir
mitas obſtitiſſet Sed cum ceſares
decreuiſſent vt veteranorum filij

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ꝓ patribus militarent Martinꝰ cū
eſſet annoꝝ .xv. ad militandū vrge
tur. vno tm̄ ſeruo contentꝰ. Cui tm̄
martinus ſeruiens ſepius miniſtra
bat et calciamenta ſepius detrahe
bat atqꝫ tergebat Quodā hyema
li tempore per portā ambianenſiū
tranſiens pauperē quendā nudum
obuium habuit Qui cū a nullo ele
moſinā accepiſſꝫ martinus hunc ſi
bi ſeruatum intelligens. arrepto en
ſe clamidem que ſibi tm̄ ſuperat di
uidit et partē pauperi tribuens. re/
liqua rurſus induit̄. Sequenti igit̄
nocte xp̄m clamidis ſue q̄ pauperē
texerat parte veſtitū vidit. ip̄m qꝫ
ad circūſtantes angelos ſic loquē
tem audiuit Martinꝰ adhuc cathe
cuminꝰ hac me veſte ꝯtexit Unde
vir ſanctus non in gloriā elatus. ſꝫ
dei bonitatē ꝯgnoſcens. cū eſſꝫ an
noꝝ .xviij. baptiſari ſe fecit. Et ad/
huc ad inſtantiaꝫ tribuni ſui qui tē
pore tribunatus expleto. ſe ſeculo
abrenunciatuꝝ promittebat ꝑ bi/
enniū militauit Interea irruentibꝰ
inter gallias barbaris Julianꝰ ce/
ſar ꝯtra eos pugnaturus pecunias
militibus erogauit At martinꝰ no
lens deinceps militare. donatiuum
recipere noluit ſed ceſari dixit Xp̄i
ego miles ſum. pugnare mihi nō li
cet Indignatus iulianus dixit ꝙ
nō religionis gratia ſed metu belli
imminentis milicie reſignaret. Cui
martinꝰ intrepidꝰ reſpōdit Si hoc
ignauie et non fidei aſcribit̄. craſti
na die ante aciē inermis aſtabo et
in nomine xp̄i. ſigno crucis non cli
peo ꝓtectꝰ aut galea. hoſtium cune
os penetrabo ſecurꝰ Dū cuſtodiri
iubet̄ vt inermis vt dixerat barba
ris obijceret̄. Sed die ſequenti ho
ſtes legationē miſerunt ſua omnia
ſe qꝫ dantes. Unde non dubiū eſt
meritis ſancti viri. talem victoriam
ſine ſanguine datam eſſe Exinde re
licta milicia ad ſanctū hilariū picta
uienſem ep̄m ꝑrexit et ab eo acholi
tus ordinatꝰ monet̄ a dn̄o ꝑ ſopo
rem vt parentes ſuos adhuc genti
les viſitaret Profectus igit̄ multa
aduerſa ſe eſſe paſſurū predixit Nā
inter alpes incidit in latrones Cū
qꝫ vnꝰ ſecurim in caput eius vibraſ
ſet. ictum ferientis dextre ſuſtinuit al
ter. ac vinctis eius poſt terguꝫ ma
nibus vni eoꝝ cuſtodientibꝰ tradi
tur Percunctanti vero latroni an
timuiſſet reſpondit. nunq̄ꝫ ſe ita fu/
iſſe ſecurū quia ſciret miſericordiaꝫ
dei maxime in tēptationibus affu
turā Incipiens quoqꝫ latroni pre
dicauit et ip̄m ad fidē ꝯuertit Qui
martinū ad viā reducens laudabi
lem poſtmodum vitam duxit Cuꝫ
aūt mediolanū preteriſſꝫ dyabolꝰ
in humana ſpecie ſibi obuius fuit
et qno tendere requiſiuit Qui cum
reſpondiſſet ſe quo dn̄s eū vocaēt
tendere ille ait Quocūqꝫ ieris. dya
bolus tibi aduerſabit̄ Cū aūt mar
tinus ſibi reſpondiſſet Dn̄s michi
adiutor non timebo quid faciat m̄
homo. ſtatiꝫ ille euanuit Itaqꝫ ma
trem ꝯuertit Pater vero in errore
ꝑmanſit Sꝫ cū hereſis arriana per
totum orbem pullularet ⁊ ille pene
ſolus obſiſteret publice ceſus et de
ciuitate eiectꝰ mediolanuꝫ redijt et

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ibidem ſibi monaſteriū ſtatuit. Sed
inde ab arrianis eiectus. ad inſulā
gallinariam cum vno ſolo preſbite
ro perrexit vbi elleborum gramen
venenatum inter alias herbas ī ci/
bum ſumpſit et vicinam mortē ſen/
ciens omne periculū et dolorez vir
tute orōnis fugauit. Audiens vero
quia beat⁹ hylarius de exilio redi/
ret. obuiam ꝓfect⁹ eſt et iuxta picta
uū monaſteriū ordinauit. Ubi cuz
quendam adhuc cathecuminū ha/
beret. parūper a monaſterio diſce/
dens et rediens repperit eū ſine ba
ptiſmo defunctū. Quem incellaz du
cens et ſuper corpus eius ſe ꝓſter/
nens ipm̄ ſua oratione ad vitā ꝑſti
nam reuocauit. ꝙ dum ſuper eum
data ſentētia obſcuris locis depu/
tatus fuiſſet. per duos angelos iu/
dici eſt ſuggeſtum hunc eſſe ꝓ quo
martinus oraret. Juſſum eſt igitur
vt per ipos angelos corpus redu
ceretur et martino viuus redderet.
Alium inſuper qui laqueo vitam fi
nierat vite reſtituit. Uerū cū plebs
turonica epiſcopo careret ipm̄ plu
rimū renitentez ſibi ordinari peciit
Quidam aūt ex ipis qui ꝯuenerāt
eo ꝙ deformis eſſet habitu et vul/
tu deſpicabilis reſiſtebāt. Inter q̊s
precipuus fuit quidam nomine de
fenſor. Sed cum lector tunc deeſſet
quidam accepto pſalterio. primuz
quem inuenit pſalmū legit. vbi ver/
ſus hic erat. Ex ore infantium et la
ctentiū deus ꝑfeciſti laudem. vt de
ſtrues inimicū et defenſorem. Et ſic
ille defenſor eſt ab omnib⁹ ꝯfutat⁹
Ordinatus itaqꝫ epiſcopus cū po/
puli tumultū nō ferret duob⁹ milia
ribus extra vrbem monaſteriuz cō
ſtituit. vbi cū octuaginta diſcipulis
cum multa abſtinentia vixit. Nam
ibi vinum nemo nouerat niſi quem
infirmitas coegiſſet. Mollior habit⁹
ibi pro crimine erat. plurime qꝫ ciui
tates de his epiſcopos eligebant.
¶ Cum quidam ſub nomine marti
ris coleret̄ et a martino nil de eius
vita vel merito inueniri poſſet. qua
daz die ſup ſepulcruz ſtans orauit
dn̄m. vt quis eſſet vel cuius meriti
indicaret. Cōuerſus ad leuā vidit
vmbram nigerrimaz ſtare. Qui cū
a martino adiurat⁹ fuiſſet. dixit ſe
latronē fuiſſe et ob ſcelus ꝑcuſſum
eſſe. Cōtinuo igitur martinus alta
re deſtrui p̄cepit. Legit̄ q̄z in dya
logo ſeueri et galli diſcipuloꝝ ſan/
cti martini vbi multa ſuppleta ſunt
que in eius vita ſeuer⁹ dimiſerat ꝙ
martinus quodaz tempore Ualē
tinianum imꝑatorem ꝓ quadā ne
ceſſitate adiit. ſed ille ſciens euz vel
le petere quod ipe nolebat dare fo
res palacii ſibi claudi fecit. At mar
tinus ſemel et iterꝝ paſſus repulſaz
cilicio obuolutus et cinere conſper
ſus per vnam ebdomadam cibi et
potus abſtinentia maceratur. Tūc
monēte angelo ad palaciū venit ⁊
nullo ſibi ꝓhibente ad imꝑatorem
vſqꝫ peruenit. Quem cum venientē
videret iratus q꜔ fuiſſet admiſſus.
ei aſſurgere noluit donec ſellam re
giam ignis operiret et ipm̄ impera
torem a parte poſteriori ignis ſuc/
cenderet. Tunc ſancto iratus aſſur
gēs virtutē diuinaz ſe ſēſiſſe ꝯfeſſus ē

Multũq; ipm̄ ɔplectens ſibi oĩa an
teq̄; rogaret ɔceſſit multaq; mune
ra obtulit ſed martin⁹ non accepit
In eodē q̄z dyalogo legit̃ qualit̃
tertiũ mortuũ ſuſcitauit in q̄ꝝ ſuſci
tatōe et numero xp̄m ſecut⁹ē Cũ ci
quidā iuuenis defũct⁹ fuiſſet et mr̃
ci⁹ ꝓ reſuſcitatione filij beatũ mar/
nũ exoraēt. ille in medio campi vbi
erat innumerabilis multitudo gen
tiliũ genua fixit et cũctis videntib⁹
puer ſurrexit Quaꝓpter illi genti
les ad fidez ɔuerſi ſũt Fidez q̄z vi
ro ſācto obediebāt etiā inſenſibilia
vegetabilia ⁊ irrōnablia dño mira
da in ſācto ſuo faciēte. Inſenſibilia
aũt ſicut ignis et aqua Naz cuz in
quodā phano ignem miſiſſet in do
mo ꝓxima et adherēte agente ven
to flāma ferebat̃ Tũc martin⁹ ſup
tectũ dom⁹ aſcendens obuiũ ſe ad
uenientib⁹ flāmis inſeruit Mox con
tra vim venti flāma torquet̃. vt cō
flict⁹ quidā ɔpugnantiũ inter ſe ele
mentoꝝ videret̃ Nauis etiā q̄daz
cũ piclitaret̃ vt in p̄dicto dyalogo
legit̃. quidā negociator nec dũ xp̄i
anus exclamauit Deus martini eri
pe nos ⁊ ſtati trāquillitas magna
ſucceſſit Sil'r et vegetabilia Nā cũ
in quodā loco templũ ātiquiſſimũ
diruiſſet ⁊ arborē pini dyabolo de
dicatā vellet excidere. obſiſtentib⁹
ruſticis et gentilib⁹ vnus eoꝝ dixit
Si in deo tuo fiduciā habes. nos
hāc arborē ſuccidem⁹ et tu illaz ſuſ
cipe Et ſi tecũ eſt de⁹ tuus vt dicis
euades Quo annuēte ſucciſe arbo
ri et iā verſus eũ ibidē ligatũ cadē
ti. ſignũ crucis oppoſuit et in aliam
partē rediens. ruſticos qui in tuto
loco erant fere oppreſſit. Quo viſo
multi ad fidē ɔuerſi ſũt Irrationa/
bilia q̄z animalia ſibi pluries obe/
dierunt ſicut legit̃ in p̄dicto dyalo
go Cũ eni canes lepuſculũ inſequē
tes vidiſſet imperauit canib⁹ vt ani
mal inſequi deſiſterent Mox illi con
ſtiterũt et quaſi vincti in ſuis veſti/
gijs fixi manſerũt Serpēs etiā qui
daz cũ flumē quoddā natādo trāſ
iret Martin⁹ ait ad ſerpentē In no
mine dñi iubeo te redire Mox ſe ad
verbũ ſancti retorſit et in ripā aliā
tranſmeauit Et ingemiſcens Mar/
tin⁹ ait Serpētes me audiũt ⁊ ho
mines me nō audiũt Canis ſimilit̃
cũ cuidaz ex ſancti martini diſcipu/
lis latraret. ille ad eũ ɔuerſus ait.
In nomine martini iubeo te obmu
teſcere Canis ɔtinuo obmutuit ac
ſi liguam habuiſſet abſciſam. Fuit
aũt beat⁹ martin⁹ multe humilita/
tis Naz leproſum quendaz cũctis
horribilez pariſius obuium habēs
ipſum oſculatus eſt atq; benedixit.
Statimq; mundatus eſt In ſecre/
tario q̄z reſidens nunq̄; cathedra
vſus eſt Naz in eccleſia nemo vnq̄;
illũ ſedere ɔſpexit Sedebat aũt in
ſellula ruſticana quā tripodem vo
cant Multe fuit dignitatis q: par
ap̄lis dict⁹ eſt et hoc ꝑ gratiam ſpi
ritus ſancti qui in eũ in ſpecie ignis
ad moduz globi deſcendit ſicut fu
it in apoſtolis Vñ et apoſtoli fre
quenter eum tanq̄; cōparem viſita
bant. Legitur eni in predicto dya
logo ꝙ quadaz vice dum martin⁹
in cella ſolus ſederet. et Seuerus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ꝗ gallus eius diſcipuli pre foribus
expectarent. ſubito mirabili cōcuſſi
horrore. plures in cella audiūt inſi/
mul colloquētes De q̄ cū poſtmo/
dū martinū requiſiſſēt ille ait Dicā
vobis ſi vos queſo nulli dicatis.
Agnes tecla et maria ad me vene/
runt Nec tm̄ illo die ſ; ſepius ſe ab
eis confeſſus eſt viſitari et petꝝ et
paulum apoſtolos a ſe ſepe videri
ꝓhibuit. multe iuſticie fuit Cū enim
ad imꝑatorem nomine maximū in
uitatus fuiſſet et martino poculuꝫ
primo fuiſſet ablatū. ſperātibꝰ cun
ctis vt poſt ſe regi tribueret preſbi
tero ſuo dedit nullū eſtimās digni
orem qui poſt ſe deberet bibere. et
indignū iudicās. ſi aut regem aut
regis ꝓximos preſbitero pretuliſſꝫ
Multe paciencie fuit. Tantā eni in
omnibꝰ pacientiā ſeruabat ꝙ cum
eſſet ſūmus ſacerdos. impune ſepe
a clericis etiā minimis ledebatur.
nec a ſua eos ꝓpter hoc caritate re
pellebat Nemo illuꝫ vnq̄ꝫ vidit ira
tum. nemo merentem. nemo riden/
tem. Nunq̄ꝫ in illius ore niſi chriſtꝰ
nunq̄ꝫ in illius corde niſi pietas. ni/
ſi pax niſi miſericordia inerat Legi
tur quoqꝫ in predicto dyalogo. ꝙ
cuꝫ martinus quadaꝫ vice in veſte
hiſpida. nigro et pendulo pallio
circumtectus ſuper aſellam proce/
deret. equis de contrauenientibus
expauefactis. militantes in terram
ſaltu precipiti ſe dederunt et marti
num arripientes grauiter verbera
uerunt Ille autem mutus cedenti/
bus terga prebebat ſed magis illi
furebant eo ꝙ ille quaſi non ſenti/
ens verbera illata cōtemnere vide
retur Protinus aūt animalia ado
humo fixa permanebant vt quan
tumcunqꝫ flagellata fuiſſent. velut
ſaxa moueri non poſſent quouſqꝫ
ad martinum redeuntes et pecca/
tum ſuuꝫ quod ignoranter in eum
commiſerant cōfitentes. ille eis licē
tiaꝫ dedit et gradu concito anima
lia proceſſerunt Multe aſſiduitatis
fuit in orando. quia vt in legenda
eius dicitur. nunq̄ꝫ vlla hora mom̄
tumqꝫ pertrāſijt. quo non aut ora/
tioni aut lectioni incūberet Inter
legendum tamen ꝗ operandū nun
q̄ꝫ animū ab oratione laxabat Nā
vt fabris ferrarijs moris eſt qui in
ter operandum pro quodam labo
ris leuamine incudem feriunt. Ita
martinus dum aliud ageret ſemꝑ
orabat Multe auſteritatis in ſe ipo
fuit Refert enim Seuerus in epiſto
la ad Euſebium ꝙ cum Martinus
in quandaꝫ villam ſue dyoceſis ve
niſſet. et clerici lectum ſibi plurimo
ſtramine preparaſſent ille ibideꝫ re
quieſcens inſuetam molliciem per/
horreſcit. quippe qui nuda humo
vno tm̄ ſcilicio ſuperiecto cubaē cō
ſueuerat Itaqꝫ per motus iniuria
ſurgens ſtramentuꝫ omne proiecit
et ſe ſuper nudam humum colloca
uit Circa mediam vero noctem to
ta illa palea igne accēditur et mar
tinus excitatus dum exire tempta/
ret ſed nequiret ab igne capitur et
iam eius veſtimenta vruntur Redi
ens vero ad ſolitum orationis con
fugium et crucis ſignaculum in me
dio ignis intactus permanſit et flā

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

mas ſenſit rorātes quas male exꝑ
tus fuerat vrentes. Monachi igitur
excitati occurrūt ⁊ martinū quē iaꝫ
ↄſumptū putabāt de medio flāma
rū illeſū educūt. Multe cōpaſſionis
erga delinquētes fuit. qꝛ omēs vo
lētes penitere. cōpaſſionis ſinu reci
piebat. Naꝫ et cū dyabolus marti
nū reprehenderet. cur ſemel lapſos
ad penitentiā reciperet. eidē reſpō
dit. Si tu ipē o miſerabilis ab ho/
minū infeſtatione deſiſteres ⁊ te fa
ctoꝝ tuoꝝ peniteret. ego tibi confi
ſus in dn̄o xp̄i miſericordiā pollice
rer. Multe pietatis erga pauperes
fuit. Legit̄ eni in predicto dyalogo
ꝙ martinū in quadā feſtiuitate ad
eccleſiā tendentē. pauper quidā nu
dus ſecut⁹ eſt. Martin⁹ aūt archidi
acono precepit vt egentē veſtiret.
Sed cū facere diſtuliſſet ingreſſus
martinus ſecretariū. ſuā tunicā illi
tribuit et cōtinuo abſcedere iuſſit.
Cū ergo archidyaconus moneret
vt ad ſolemnia pagenda ꝓcederet
ille de ſe loquēs reſpondit ſe ire nō
poſſe niſi prius paup veſteꝫ accipi
at. Archidyacon⁹ vero non intelli/
gens quia cū extrinſec⁹ cappa tect⁹
eſſet ipm̄ nudum interius nō vide/
bat pauperē nō adeſſe fatur. Ait ille
Mihi inquit veſtis deferat̄ ⁊ paup
non deerit veſtiend⁹. Cōpulſus ille
ad foꝝ vadit et q̄nqꝫ argenteis tu
nicā vilem et curtaꝫ que dicit̄ penu
la quaſi pene nulla rapiēs ante pe/
des martini iratus proiecit. Quaꝫ
ille ſecreto induit. Cui⁹ manice vſqꝫ
ad cubitum et longitudo vſqꝫ ad
genua protendebant. et ſic miſſam
celebraturus procedit. Dum autē
celebraret miſſam globus igneus
ſuper caput apparuit et a m̄ltis ibi
dem viſus fuit. Huic auteꝫ miracu
lo addit magiſter Johānes beleth
ꝙ cum in miſſa manus ad deuꝫ vt
moris eſt leuaret. manicis lineis re
tro labentib⁹. cuꝫ nec brachia eius
erant groſſa nec multum carnoſa.
nec prefata tunica protenderet̄ ni/
ſi vſqꝫ ad cubitum remanſerunt ea
dem brachia nuda. Tunc miracu/
loſe torques aurei ⁊ gemmati deſe
runt̄ ab angelis et brachia decen/
ter operiunt. Quem etiam tonſam
quadaꝫ vice conſpiciens. Euange
licum inquit mandatum iſta cōple/
uit. Duas tunicas habuit et vnam
non habenti largita eſt. Ita ⁊ vos
inquit facere debetis. Multe etiam
poteſtatis fuit erga demones pel/
lendos. Sepe eni ipos demones ex
hominib⁹ expulit. Legit̄ etiā in p̄di/
cto dyalogo ꝙ quedā vacca a de/
mone agitata. cum vbiqꝫ ſeuiret et
multos confoderet et verſus Mar
tinum et ſocios in itinere furibūda
concurrereꝫ. ille manu eleuata ipaꝫ
ſiſtere iubet. Qua immobili ꝑmanē
te vidit demonem dorſo illius inſi/
dentem. Queꝫ increpans. Diſcede
inquit funeſte de pecude et innoxiū
animal agitare deſiſte. Quo ꝓtin⁹
diſcedēte vacca ad pedes illius ꝓ
ſternit̄ et ad eius imperium cū om̄i
manſuetudine ad gregem ſuum re/
uertit̄. Fuit et multe ſubtilitatis er/
ga demones ↄgnoſcēdos. Demo
nes ei ita ſibi ↄſpicabiles reddebā
tur vt aperte ab ipſo ſub imagine

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quacumqꝫ viderent̄ Nam interdū
demon in iouis ꝑſonam plerumqꝫ
mercurij aliqñ veneris vel miner
ue tranſfiguratū ſe eius vultib⁹ of/
ferebat Quos omnes nominibus
increpabat mercurium maxime pa
ciebat̄ in feſtum Jouem brutū atqꝫ
ebetem eſſe dicebat Quadaꝫ etiaꝫ
die dyabolus in forma regis pur/
pura et dyademate et aureis cali/
gis ornatus ſereno ore leta qꝫ fa/
cie ſibi apparuit Cumqꝫ diu ambo
tacuiſſent. agnoſce inquit martine
quem colis Xp̄ūs ego ſum deſcen/
ſurus ad terras.prius me tibi ma-
nifeſtare volui Ad hoc cum adhuc
martinus admirās taceret. rurſus
ait Martine cur dubitas credē cuꝫ
videas. Xp̄ūs ego ſum Tunc ille a
ſpirituſancto doctus ait . Domin⁹
iheſus chriſtus non ſe purpuratuꝫ
et dyademate renitentem venturū
eſſe predixit Ego xp̄m niſi in eo ha
bitu et forma qua paſſus ē niſi cru
cis ſtigmata preferenteꝫ veniſſe nō
credam Ad hanc vocem ille diſpa
ruit ⁊ totam cellam fetore cōpleuit
Martinus igitur obitum ſuum lon
ge ante preſciuit.quem etiaꝫ fratri
bus reuelauit Interea condacēſeꝫ
dyoceſim cauſa ſedande diſcordie
viſitauit Pergenſqꝫ videt mergos
in flumine piſcibus inſidiantes et
quoſqꝫ capientes Forma inq̄t hec
demonū eſt. Inſidiantur incautis
capiunt neſciētes. captos deuorāt
ſaturariqꝫ nequeūt deuoratis Im
perat igitur vt relicto gurgite deſ/
tas peterent regiones Statiqꝫ gre
ge facto montes ſiluaſqꝫ petierunt

In illa igitur dyoceſi aliquādiu cō
moratus. virib⁹ corporis cepit de
ſtitui et diſcipulis indicat ſe reſolui
Tunc omnes flentes . cur nos inq̄
unt pater deſeris. aut cui nos deſo
latos relinquis? Inuadent enī gre
gem tuū lupi rapaces Et ille eorū
motus fletibus. flēs quoqꝫ ſic ora/
uit Dn̄e ſi adhuc populo tuo ſū ne
ceſſarius nō recuſo laborem. Fiat
voluntas tua Dubitauit enī pene
quid mallet quia nec hos deſerere
nec a xp̄o volebat diu ſepari. Ita
qꝫ cū aliquādiu moleſtia febriuꝫ te
neret̄ et a diſcipulis rogaret̄ vt in
lectulo ſuo vbi in cilicio ⁊ cinere de
cūbebat. ſtramentū aliquod pone/
retur Nō decet inquit filij xp̄ianuꝫ
niſi in cilicio ⁊ cinere mori. ego ſi ali
ud exēpluꝫ vobis relinquo ip̄e pec
caui Oculis ac manib⁹ in celū ſemꝑ
intent⁹ inuictuꝫ ab oratione ſpiritū
nō relaxabat Et cū ſupinus ſꝑ iace
ret. et a preſbiteris rogaret̄ vt cor/
puſculum mutatione lateris releua
ret. ſinite me inquit fratres ſinite ce
lum potius reſpicere q̄ꝫ terram vt
ſpiritus ad dominum dirigatur. et
hoc dicens vidit dyabolum aſſiſte
re Quid hic inquit aſtas cruēta be
ſtia? Nihil in me funeſtum reperies
abrahe me ſinus recipiet Et in hac
voce āno domini. cccxcviij. vite ei⁹
anno. lxxxi. ſpiritum deo reddidit.
vultuſqꝫ eius tamq̄ꝫ iam glorifica/
tus reſplenduit. ac chorus angelo/
rū ibideꝫ concinens a multis audi
tus fuit Ad eius tranſitum pictaui
ſicut thuronici conuenerunt ibiqꝫ
magna altricatio orta ē Dicebant

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

enim pictaui Noſter eſt monachus nos requirim⁹ ɔmendatū Quibus illi Nobis eſt ablat⁹. nobis a deo donat⁹ Nocte ergo media pictaui omēs penit⁹ ſopiunt̄. et ſic a turonicis ꝑ feneſtꝝ eiectū corp⁹ ꝑ ligerim nauigio ad vrbem turonicā cū magno gaudio deportat̄ Beat⁹ autē ſeuerin⁹ colonienſ eṗs cū die dñica loca ſācta poſt matutias more ſolito circuiret. illa hora qua vir ſāct⁹ obijt angelos in celo cātantes audiuit Vocāſq; archidyaconē ſuū interrogat ſi aliq̄d audiret Et cū ſe nil audire dicerz ꝛ eṗs vt diligent̄ auſcultaret moneret Cepit ſurſum collum extendē. aures erigē et ſuꝑ ſūmis baculo articulis ſuſtentante ſtare Sz dū eṗs ꝓ eo oraſſet q̄ſdā in celo voces audire ſe dixit Cui epiſcop⁹. Dñs me⁹ martin⁹ ē qui migrauit emūdo et nūc angeli in celū eū deferūt Demones āt affuerunt q̄ eū retinē voluerūt ſ; nihil ſuū i eo reꝑiētes ɔfuſi receſſerūt Archidyacon⁹ igit̄ diē et horā notauit ꝛ tūc martinū migraſſe ɔgnouit Seuer⁹ etiā mōch⁹ q̄ vitā ei⁹ ſcṗſit cū poſt matutias leuit̄ obdormiſſet. ſicˊ iṗe in quadā ſua epl̄a teſtat̄ ſāct⁹ martin⁹ albis indut⁹. vultu igneo ſtillātib⁹ oculis crine purpureo. tenēs librū in manu dextra. quē de vita ei⁹ idē ſeuer⁹ ſcṗſit eidē apparuit Cūq; poſt bn̄dictiōez in celū ɔſcendē ipz vidēt et cū eo aſcendē cuꝑet euigilauit Poſt hoc aūt nūcijs venientibus eadē nocte ſanctū martinū migraſſe audiuit Eo q̄; die ſanct⁹ ambroſius mediolanenſ eṗs miſſā celebrans ſuꝑ altare inter ꝓphecia ꝛ epiſtolam obdormiuit. et cū eū nullus excitare preſumeret. et ſubdyacon⁹ niſi iṗo innuente epiſtolam nō auderet legere Tranſactis duarū vel trium horaꝝ ſpacijs excitauert eū dicētes Iā hora preterijt. et populꝰ valde laſſus expectat. Iubeat dñs nr̄ vt cleric⁹ epiſtolā legat Ad q̄s ille Nolite turbari Frater enim meus martinus ad dñm migrauit et ego ei obſequiū p̄bui. ſed vltimā orōnez vobis excitātib⁹ explere nō valui. Tūc illi diē et horā notātes inuenerūt ſanctum martinū tūc migraſſe ad celū Cappā ei⁹ vt ait magiſter Iohānes beleth reges francie in prelijs portare ɔſueuerūt vñ ipius cappe cuſtodes capellani dicebantur Poſt mortē aūt eius anno. lxiiij. cuz beatus Perpetuus ei⁹ eccleſiaz magnifice ampliaſſet ꝛ in eam corpus eius transferre vellet. ſemel et bis et tertio ieiunijs ꝛ vigilijs inſiſtentes. ſepulchruz eius nullatenus mouere potuerunt Cūq; vellent dimittere. quidaz ſenex pulcerrimus eis apparuit dicēs Vſq; quo tardatis. non videtis ſanctuz martinum paratum iuuare vos ſi manus apponitis! Tūc ille cuz eis manus ſuppoſuit ꝛ cū ſūma velocitate ſepulchruz leuauerūt et in loco vbi nunc colitur poſuerūt Senex autez ille poſt hoc nuſq̄; ɔparuit Hec trāſlatio in menſe iulij celebratur Fert̄ quoq; ꝙ tunc duo ſocij erāt quoꝝ vnus erat cecus et alter contract⁹

Cecus autem contractum ferebat
et ꝯtractus ceco viaꝫ monſtrabat
Sicqꝫ taliter mendicantes multaꝫ
pecuniaꝫ adquirebant Audientes
vero ꝙ ad coꝛpus ſancti Martini
multi ſanabātur infirmi Cū in trāſ
latione coꝛpus eius extra eccleſiaꝫ
ꝓceſſionaliter ducerent timere cepe
runt ne pꝛedictuꝫ coꝛpus iuxta do
mū in qua manebant ducerent et ſic
ipi foꝛſitan curarent Nolebant eni
ſanitateꝫ conſequi ne deperiret ma
teria queſtus ſui Quaꝓpter de illa
ſtrata fugientes ſe ad illam tranſſe
rebāt per quā coꝛpus nequaꝗꝫ du
ci putabant Dū ergo fugerent coꝛ
poꝛi eius ex impꝛouiſo ꝓtinus ob
uiauerunt Et quia deus multa bo
na pꝛeſtat inuitis. ambo contra eo
rum voluntatem ꝯtinuo ſunt cura/
ti. licet de hoc plurimū. triſtarentur
Ambꝛoſius aūt de beato martino
ſic ait Beatus martinꝰ pꝛofani er
roꝛis templa deſtruxit vexilla pie/
tatis erexit. moꝛtuos ſuſcitauit. ab
obſeſſis coꝛpoꝛibus demonia ſeua
excluſit. ac varijs laboꝛantes lan/
guoꝛibus ſalutis remedio ſubleua
uit Qui ita ꝑfectus inuentus eſt vt
xp̄m texiſſet in paupe et veſte quā
egenus acceperat mūdi dn̄m indu
iſſet. O felix largitas qua dinitas
operit O clamidis glorioſa diuiſio
que militē texit et regeꝫ O ineffabi
le donū qd̄ veſtire meruit deitateꝫ
Digne huic dn̄e ꝯfeſſionis tue pꝛe
mia ꝯtuliſti Digne ei arrianoꝝ ſub
iacuit feritas Digne amoꝛe marti
rij ꝑſecutoꝛis toꝛmenta nō timuit
Quid erit ꝓ oblatione integri coꝛ

poꝛis recepturꝰ qui ꝓ quātitate ve
ſtis exigue veſtire deū meruit et vi
dere? Sic ſperantibꝰ ꝯtulit medici/
nam vt alios ſupplicationibus. ali
os viſu ſaluaret

De ſancto Bꝛictio

Bꝛictiꝰ ſancti martini archi
dyaconꝰ ei qꝫ plurimū emu
lus multa eidē ſancto cōui
cia inferebat Nā cum quidaꝫ pau
per martinū requireret dixit ei bꝛi/
ctius Si illū deliruꝫ queris ꝓſpice
eminus. ille eſt eni qui quaſi amens
celū reſpicit Cū igit paup a marti
no quod petierat accepiſſet vir ſan
ctus bꝛictiū ad ſe vocans dixit. an
ego tibi delirꝰ videoꝛ bꝛicti? Quod
cū ille pꝛe verecūdia ſe dixiſſe nega
ret ait martinꝰ. Nonne aures mee
ad os tuū erāt qn̄ hoc eminꝰ loque
baris? Amen dico tibi quia a deo
obtinui vt mihi in epiſcopatu ſucce
das Sꝫ ſcias te in epiſcopatu mul
ta aduerſa paſſuꝝ Quod bꝛictius
audiens irridebat dicens. Nonne
veꝝ dixi iſtum delirum eſſe? Poſt
moꝛtem igitur ſancti martini. bꝛicti
us in ep̄atuꝫ eſt electꝰ qui deinceps
oꝛōni vacabat Et lꝫ adhuc ſupbꝰ
tn̄ coꝛpe caſtꝰ erat Anno aūt ep̄atꝰ
ſui. xxx. mlier q̄daꝫ religioſe veſtita
q̄ eiꝰ veſtimēta lauabat ꝯcepit et pe
pit filiū Tūc oīs pp̄ls cū lapidibus
ad eiꝰ ianuā ꝯgregatꝰ eſt dicēs. diu
pietate ſācti martini luxuriā tuam
diſſimulauimꝰ. ſꝫ iaꝫ nequaꝗꝫ pollu
tas manꝰ oſculari valemꝰ Illo au/
tem viriliter hoc negante. adducite
ait ad me infātem Quo allato cū
xxx. eſſet. dieꝝ dixit ad eū bꝛictius